

Norsk økonomi

Utviklingen hittil i år

Foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet viser at oppgangen i aktivitetsnivået i fastlandsøkonomien fra de siste kvartalene fortsatte i 2. kvartal i år. På etterspørselsiden viste investeringene, husholdningenes etterspørsel og tradisjonell vareeksport oppgang, mens konsumet i offentlig forvaltning ser ut til å ha utviklet seg svakt. Forløpet hittil i år underbygges inntrykket av at vekstpauzen i annet halvår 1998 og første halvår 1999 var forbigående. Også sysselsettingen ser ut til å ha gått noe opp fra det relativt stabile nivået gjennom fjoråret. Med en tilnærmet parallell vekst i arbeidsstyrken ligger ledigheten nå om lag

på samme nivå som i første halvår i fjor. Markert oppgang i energiprisene og relativt sterk vekst i importprisene har bidratt til at konsumprisveksten så langt i år har vært sterkere enn i fjor. Målt ved den harmoniserte konsumprisindeksen er inflasjonen nå ett prosentpoeng høyere i Norge enn i EU, og dermed klart over det nivået Den europeiske sentralbanken sikter mot.

Med utgangspunkt i at en særnorsk høy pris- og kostnadsvekst over en lengere periode kan gi en svak og ustabil valuta har Norges Bank gjennom det siste halve året økt sine signalrenter overfor bankene med

Konjunkturtendensene. Hovedtall for 1998-2000

Vekst fra forrige periode. Prosent

	1998	1999	Sesongjustert			
			99.3	99.4	00.1	00.2
Realøkonomi						
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	3,3	2,4	1,1	0,4	1,2	0,5
Konsum i offentlig forvaltning	3,8	2,7	2,3	-1,6	1,3	-1,1
Bruttoinvesteringer i fast kapital	5,8	-5,6	16,0	-13,3	2,8	-0,2
- Fastlands-Norge	1,6	-2,1	5,4	-0,4	2,0	0,2
- oljevirkosomhet ¹	20,4	-12,6	8,9	-34,7	-5,8	9,6
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ²	3,1	1,6	2,2	-0,2	1,4	0,0
Eksport	0,3	1,7	1,0	3,3	-2,3	-0,8
- råolje og naturgass	-3,6	-0,1	-0,4	6,6	0,6	-4,3
- tradisjonelle varer	3,3	2,6	2,2	3,9	-1,9	2,6
Import	9,3	-3,1	4,4	-2,4	-1,0	3,5
- tradisjonelle varer	8,6	-2,0	1,5	3,9	-2,1	6,7
Bruttonasjonalprodukt	2,0	0,9	2,0	0,5	1,1	-0,2
- Fastlands-Norge	3,3	0,8	1,4	0,2	0,7	0,9
Arbeidsmarkedet³						
Utførte timeverk	2,3	0,3	-0,1	-0,1	0,6	1,1
Sysselsatte personer	2,4	0,7	-0,4	0,6	0,1	0,6
Arbeidsstyrke	1,4	0,8	-0,2	1,0	0,2	0,1
Arbeidsledighetsrate, nivå ⁴	3,2	3,2	3,3	3,6	3,7	3,2
Priser						
Konsumprisindeksen ⁵	2,3	2,3	2,0	2,7	2,9	2,9
Eksportpriser tradisjonelle varer	1,2	0,1	2,3	2,6	3,8	4,4
Importpriser tradisjonelle varer	1,6	-2,3	-1,8	1,5	4,0	-0,9
Utenriksregnskap						
Driftsbalansen, milliarder kroner	-14,3	46,9	14,3	27,2	41,1	37,9
MEMO (ujusterte nivå tall)						
Pengemarkedsrente (3 mnd. NIBOR)	5,7	6,4	6,0	6,0	5,8	6,4
Gjennomsnittlig lånerente ⁶	7,4	8,4	8,0	7,7	7,6	7,7
Råoljepris i kroner ⁷	96,3	141,2	162,9	191,4	221,3	236,0
Importveid kronekurs, 44 land, 1997=100	102,2	101,0	100,6	101,0	101,9	104,9
NOK per ECU/euro	8,46	8,31	8,22	8,19	8,11	8,20

¹ Tallene for oljevirkosomheten dekker sektorene oljeutvinning, rørtransport og oljeboring.

² Konsum i husholdninger og idelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i Fastlands-Norge.

³ Tallene for 1998 og 1999 er fra nasjonalregnskapet. Kvartalstallene er basert på AKU, idet nasjonalregnskapets kvartalstall for sysselsetting og timeverk er for korte for sesongjustering.

⁴ Ifølge AKU.

⁵ Prosentvis vekst fra samme periode året før.

⁶ Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner, gjennomsnitt for perioden.

⁷ Gjennomsnittlig spotpris Brent Blend.

1 1/4 prosentpoeng. Rentenivået i pengemarkedet har økt tilsvarende, og finansinstitusjonenes utlåns- og innskuddsrenter er på vei opp. I forhold til fjorårsnivået har norske kroner inneværende år styrket seg mot euro, men svekket seg mot en importvektet kurv av valutaene til våre handelspartnere. Kursutviklingen har gjennom det siste året har via importprisene gitt prisstigningsimpulser som neppe er helt uttømt. Målt i amerikanske dollar har råoljeprisen så langt i år ligget vel 50 prosent høyere enn i fjor, og over dobbelt så høyt som i 1998. Sammen med en historisk sett svært sterk dollar, har dette bidratt til at overskuddet på driftsbalansen kom opp i 79 milliarder kroner i første halvår, over 30 milliarder mer enn resultatet for hele 1999.

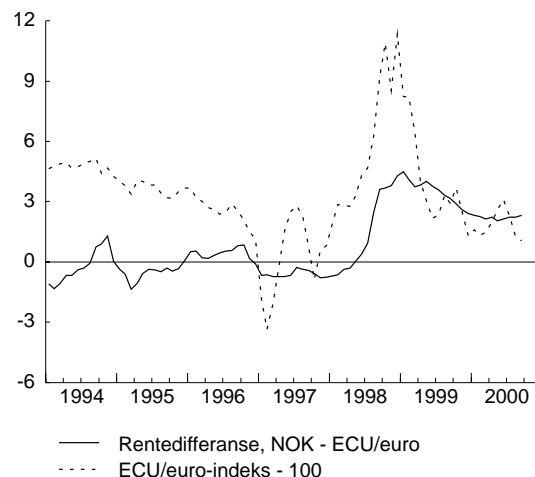
Etter at Norges Bank så langt i år har økt sine signalrenter tre ganger, er halvparten av rentenedgangen gjennom 1999 reversert. Rentenivået i pengemarkedet har beveget seg oppover om lag i takt med signalrentene, og ligger nå 1 1/4 prosentpoeng høyere enn ved årsskiftet. Rentene på fremtidige plasseringer ligger litt høyere enn rentene på spotkontrakter, noe som er forenlig med Norges Banks uttalelse om at den neste justeringen av signalrentene snarere vil bli en økning enn en reduksjon.

De effektive rentene på norske statsobligasjoner med 3-5 års gjenstående løpetid har økt med mellom 1/2 og 1 prosent poeng inneværende år, noe mer enn rentene på tilsvarende tyske papirer. Bankenes innskudds- og utlånsrenter har også økt noe inneværende år, og var ved utgangen av 2. kvartal henholdsvis 4,6 og 7,8 prosent. Utviklingen i markedsrentene så langt i år trekker i retning av at finansinstitusjonenes renter vil gå ytterligere opp i annet halvår.

Så langt i år har eurokursen svingt rundt 8,15 kroner, og målt mot euro har kronen vært om lag 2 prosent sterkere enn i 1999. Målt ved den importveide kronkursen svekket norske kroner seg med vel 3,0 prosent fra årsskiftet til utgangen av august, og ved uendret kurs ut året vil svekkelsen på årsbasis bli 2,7 prosent. Svenske kroner, britiske pund og i særlig grad amerikanske dollar har styrket seg mot euro det siste året, og dette forklarer langt på vei utviklingen for den importvektete kronkursen.

Etter den kraftige oppbremsingen i annet halvår 1998, har veksten i husholdningenes forbruk tatt seg opp igjen. Regnet som årlig rate har konsumveksten i de siste seks kvartalene bare ligget om lag ett prosentpoeng lavere enn under konjunkturoppgangen i årene 1993-98. Som gjennom de foregående syv årene ser det i år ut til at forbruket vokser om lag i takt med inntektene. Husholdningenes lånegjeld øker nå klart sterkere enn inntektene, men nettofinansinvesteringene ser likevel ut til å holde seg rimelig godt oppe. De foreløpige tallene tyder på at husholdningenes varekonsum økte noe langsommere enn tjenestekon-

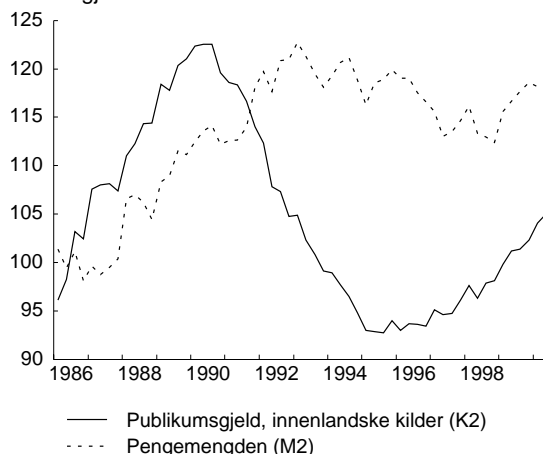
Rentedifferanse og valutakurs mot ECU/euro 1994 - 2000

Kilde: Norges Bank.

Pengemengden og publikums gjeld. 1986-2000

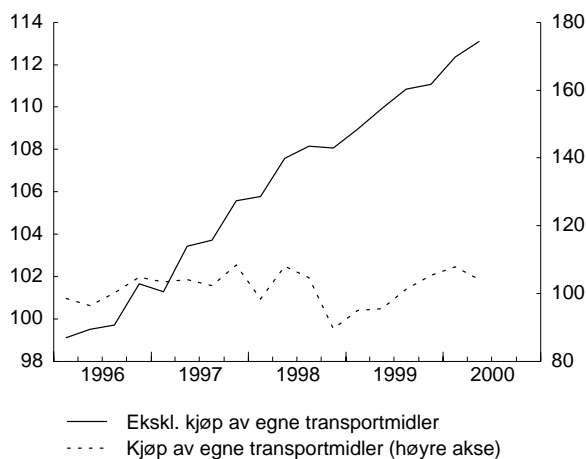
Andel av BNP for Fastlands-Norge
Sesongjustert. Indeks. 1986=100

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

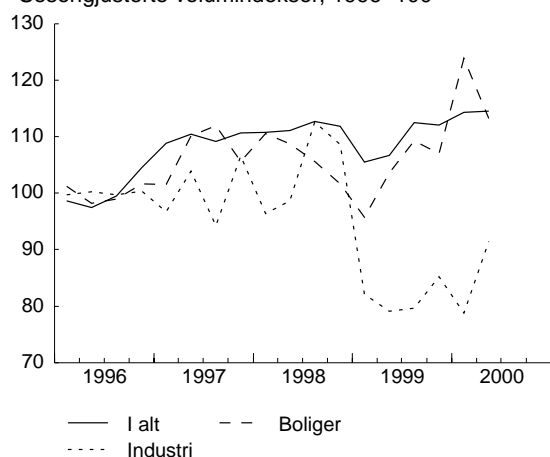
Konsum i husholdninger m.v. 1996 - 2000

Sesongjusterte volumindekser, 1996=100

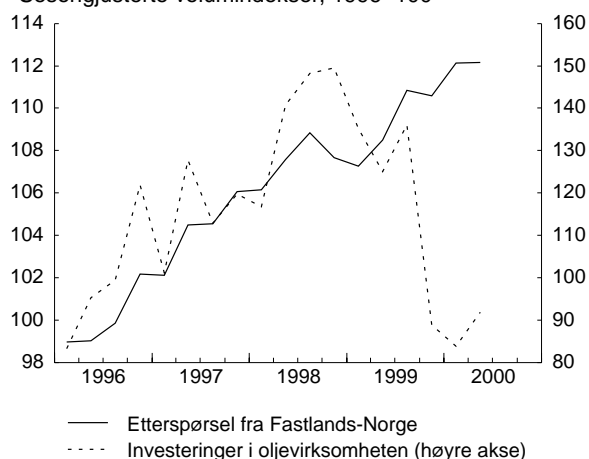
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Investeringer i Fastlands-Norge, 1996 - 2000
Sesongjusterte volumindekser, 1996=100

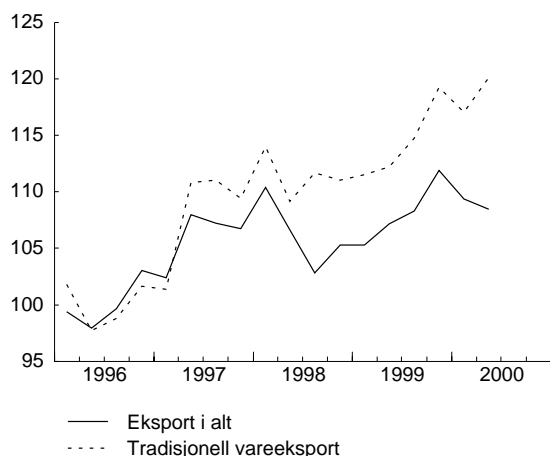
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Etterspørsel fra Fastlands-Norge og investeringer i oljevirkksomheten, 1996 - 2000
Sesongjusterte volumindekser, 1996=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Eksport, 1996 - 2000
Sesongjusterte volumindekser, 1996=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

sumet i 2. kvartal i år. Utviklingen i nyregistrering av biler frem til og med august i år, og i detaljomsetningsindeksen frem til og med juli, trekker i retning av en relativt svak utvikling i husholdningenes varekjøp i 3. kvartal.

Etterspørselen etter boliger ser ut til å ha økt ytterligere i 2. kvartal i år. Prisen på brukte selveierboliger gikk betydelig opp fra foregående kvartal, til et nivå 16 prosent over gjennomsnittet for fjoråret. Etter svak utvikling gjennom 1998 ser det nå ut til at boliginvesteringene kan være på vei oppover igjen, og nivået på disse investeringene lå i første halvår i år nærmere 14 prosent over gjennomsnittet for fjoråret. De foreløpige og høyst usikre tallene viser imidlertid nedgang fra 1. til 2. kvartal. Dersom investeringene likevel skulle stabilisere seg på et klart høyere nivå enn gjennom de foregående årene, kan sterkere vekst i tilgangen på nye boliger etterhvert bidra til å dempe oppgangen i prisene på brukte. Økte renter trekker isolert sett i samme retning.

Investeringene i Fastlands-Norge endret seg lite fra 1. til 2. kvartal i år. Selv om industriinvesteringene gikk markert opp, viste boliginvesteringene som nevnt nedgang. Det samme var tilfelle for investeringene i vareproduserende næringer utenom industri og for investeringene i privat tjenesteyting utenom bolig. Samlet sett er investeringene i fastlandsøkonomien nå tilbake på nivået fra 1997/98, som var det høyeste under konjunkturoppgangen på 1990-tallet. Investeringene i oljevirkksomheten har gjennomgående vist nedgang i de to siste årene, og ligger nå rundt 35 prosent under nivået i 1998. Disse investeringene ser imidlertid ut til å ha gått forsiktig opp fra 1. til 2. kvartal i år. Anslagene i SSBs investeringsstatistikk for 3. kvartal indikerer at oljeinvesteringene ikke vil endre seg særlig gjennom resten av inneværende år, mens industriinvesteringene kan komme til å falle noe.

De foreløpige KNR-tallene anslår på usikkert grunnlag ingen endring i etterspørselen fra offentlig forvaltning fra annet halvår i fjor til første halvår i år. Tallene viser nedgang fra 1. til 2. kvartal i år for offentlig forbruk, mens utviklingen for offentlige investeringer trekker opp. Samlet sett var etterspørselen fra Fastlands-Norge om lag uendret fra 1. til 2. kvartal i år, etter klar oppgang foregående kvartal.

Eksportvolumet av tradisjonelle varer gikk sesongjustert opp igjen i 2. kvartal i år, etter noe nedgang kvartalet før. Det var særlig utviklingen for eksporten av verkstedprodukter, fisk og fiskeprodukter og elektrisk kraft som trakk tallene opp, mens eksporten av industrielle råvarer gikk noe ned. Regnet som årlig rate har eksporten av tradisjonelle varer økt med vel 6 prosent per kvartal gjennom de siste 6 kvartalene, etter tilnærmet stillstand gjennom det foregående halvannet året. Det ligger dermed an til noe sterkere vekstimpulser fra den tradisjonelle vareeksporten i år enn i

fjor og i forfjor. Eksporten av råolje og naturgass gikk noe ned i 2. kvartal i år regnet i faste priser, til et nivå bare litt i overkant av gjennomsnittet for fjoråret. Dette innebærer at veksten i petroleumseksporten må bli svært sterk gjennom resten av året, dersom våre tidligere forventninger om utviklingen på årsbasis skal kunne innfris.

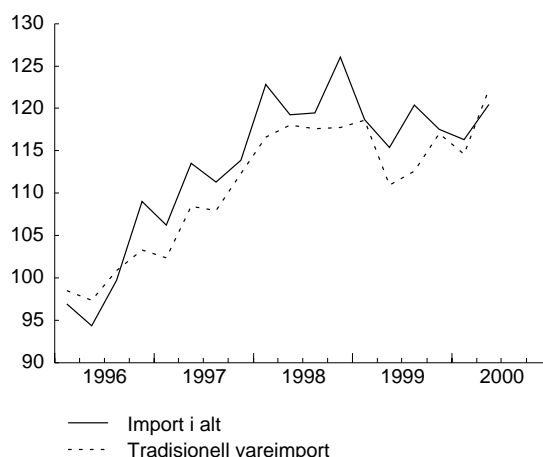
Omregnet til norske kroner fortsatte oppgangen i eksportprisene i 2. kvartal i år. Sesongjustert økte eksportprisen på råolje og naturgass med 6 prosent fra foregående kvartal, til et nivå nærmere 60 prosent over gjennomsnittet for fjoråret. Også prisene på raffinerte oljeprodukter ligger nå rundt 60 prosent over gjennomsnittsnivået for fjoråret. Sterk oppgang i prisene på metaller og andre industriråvarer samt på fisk og fiskeprodukter har også bidratt til en betydelig økning i verdien av norsk eksport. Bak dette prisforløpet ligger dels en oppgang i flere råvarepriser målt i dollar, og dels den betydelige appresieringen av dollar mot kroner (og de fleste andre valutaer) gjennom det siste året.

Veksten i aktiviteten i fastlandsøkonomien gjennom annet halvår i fjor er blitt videreført i årets to første kvartaler. Utviklingen i både private tjenesteytende næringer og vareproduserende næringer utenom industrien har bidratt til å trekke gjennomsnittet opp. Aktivitetsnivået i offentlig forvaltning er anslått til å ha økt om lag som gjennom de foregående to årene, mens bruttoproduktet i industrien gikk ytterligere ned i 2. kvartal i år, til et nivå rundt 7 prosent under toppnivået i 2. kvartal 1998. Både produksjonsindeksen for juli og utviklingen i ordretilgang og ordrebeholdning peker i retning av en mindre svak utvikling for industrien i 3. kvartal.

Også importen viste oppgang i 2. kvartal i år, etter nedgang gjennom de to foregående kvartalene. Det var utviklingen for importen av tradisjonelle varer som trakk opp, idet denne delen av importen økte med nærmere 7 prosent sesongjustert fra foregående kvartal. Den sterke importveksten må ses i lys av en uvanlig kraftig oppgang i innførselen av metaller (særlig aluminium), målt i faste priser. Importen av andre industrielle råvarer, av verkstedprodukter og av transportmidler uten tilsvarende norsk produksjon økte imidlertid også markert.

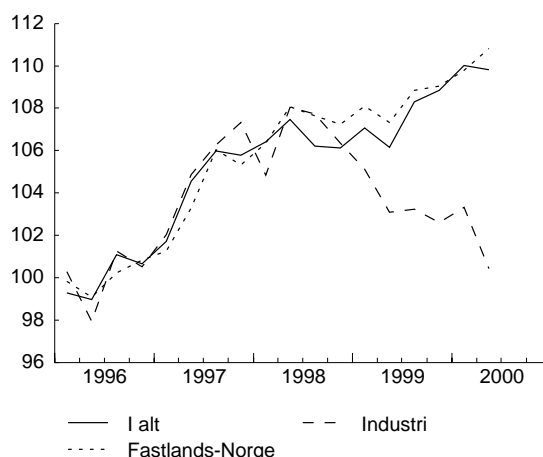
En sammenligning av tallene for lagerendring og statistiske avvik i 2. kvartal 2000 med 2. kvartal 1999 indikerer at tilgangen av varer og tjenester økte noe sterkere enn anvendelsen. SSBs lagerstatistikk for industrien viser imidlertid gjennomgående nedgang i lagerbeholdningen gjennom perioden. Det er nærliggende å se denne forskjellen i lys av utviklingen i lagerposten for metaller i KNR, som økte om lag like mye som importen i perioden. Dette tilsvarer over halvparten av den samlede lageroppgangen fra 2. kvartal i fjor til 2. kvartal i år.

Import. 1996 - 2000
Sesongjusterte volumindekser, 1996=100

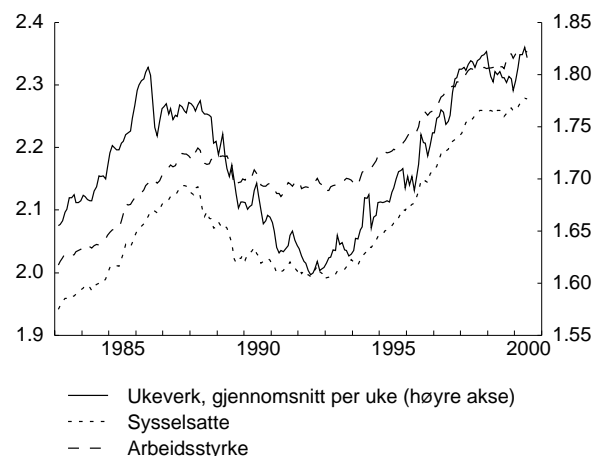
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Bruttonasjonalprodukt. 1996 - 2000
Sesongjusterte volumindekser, 1996=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

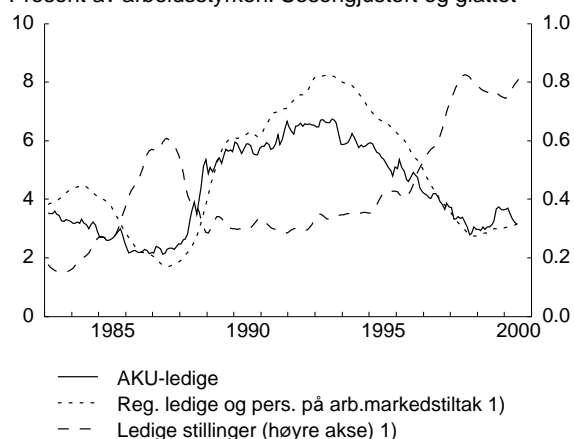
Arbeidsstyrke, sysselsetting og ukeverk. 1983-2000
Millioner. Sesongjusterte og glattede månedstall.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsledige og beholdning av ledige stillinger, månedstall. 1983-2000

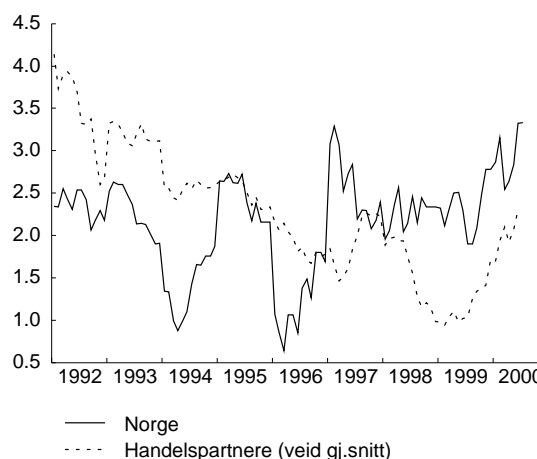
Prosent av arbeidsstyrken. Sesongjustert og glattet

1) Justert bakover for brudd i serien fra januar 99
Kilde: Arbeidsdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

Konsumprisindekser. 1992-2000

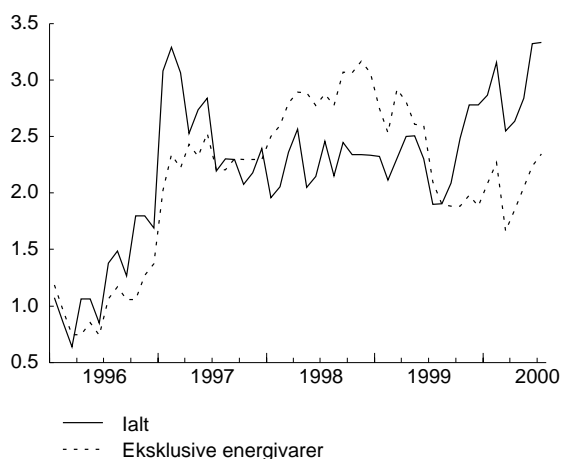
Prosentvis endring fra samme måned året før

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Konsumprisindeksen

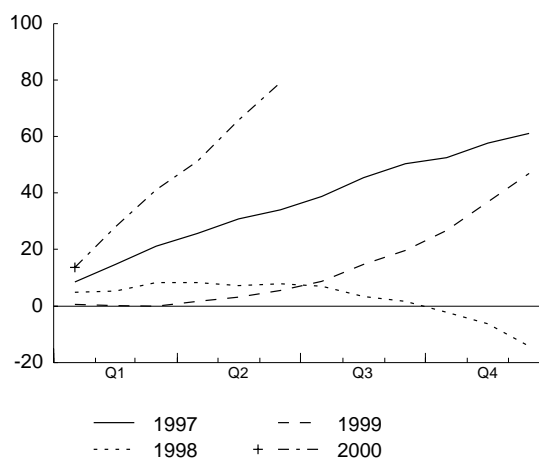
Prosentvis endring fra samme måned året før

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Driftsbalansen 1997-2000

Akkumulerte tall i mrd. Nkr måned for måned

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Etter små endringer gjennom annet halvår 1998 og mesteparten av 1999, har sysselsettingen fra slutten av fjoråret igjen vist en stigende tendens. Sesongjusterte tall fra SSBs arbeidskraftsundersøkelse AKU antyder at sysselsettingen i 2. kvartal i år lå nærmere en prosent over gjennomsnittsnivået for fjoråret. For perioden sett under ett har arbeidsstyrken økt om lag på linje med sysselsettingen, og ledigheten er bare litt høyere enn bunnivået fra årsskiftet 1998/99. AKU-ledigheten har dermed gått noe ned fra nivået rundt årsskiftet 1999/2000. Summen av registrerte ledige ved arbeidskontorene og personer på ordinære arbeidsmarkedstiltak har også økt noe gjennom det siste året, men utviklingen gjennom perioden har vært jevnere enn for AKU-ledigheten. For perioden sett under ett tegner imidlertid tallene fra Arbeidsdirektoratet og AKU om lag det samme bildet av utviklingen i ledigheten. Tallet på permitterte (helt og delvis) er nå tilbake på nivået gjennom perioden 1994-96, etter nedgang gjennom 1997 og 1998. Beholdningen av

ledige stillinger ved arbeidskontorene har økt noe igjen inneværende år, etter en svakt fallende tendens fra sommeren 1998. Sett opp mot utviklingen i arbeidsledigheten, kan dette være en indikasjon på et noe økende misforhold mellom sammensetningen på tilbuds- og etterspørselssiden i arbeidsmarkedet.

Konsumprisindeksen lå som gjennomsnitt for årets første syv måneder 3,0 prosent høyere i år enn i samme periode i fjor. På 12-månedersbasis var prisveksten helt oppe i 3,3 prosent både i juni og juli. Utviklingen i prisene på bensin, elektrisitet, drikkevarer og tobakk samt en rekke tjenester har så langt i år bidratt til å trekke prisveksten opp, mens forløpet til teletakstene og prisene på matvarer og klær og skotøy har trukket i motsatt retning. For varer og tjenester utenom energivarer lå prisene 2,1 prosent høyere i årets 7 første måneder enn i samme periode i fjor. Dette er det samme som prisveksten for disse vare- og tjenestegruppene fra 1998 til 1999, og 0,2 prosent-

poeng under gjennomsnittet for de tre siste årene. På 12-månedersbasis var prisstigningstakten for disse gruppene nede i 1,7 prosent i mars, men har deretter økt og var i juli oppe i 2,3 prosent. Også den harmoniserte konsumprisindeksen økte med 3 prosent fra tidsrommet januar-juli i fjor til samme periode i år. Dette er 1,1 prosentpoeng mer enn prisveksten i EU i samme periode, og 1 prosentpoeng mer enn i tilsvarende periode i fjor.

Ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall økte lønn per normalårsverk med 5,2 prosent i fjor. Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene har beregnet at gjennomsnittlig lønnsoverheng inn i 2000 var på 1,3 prosent, mot 3,1 prosent året før. Selv om tariff-tilleggene var høyere, og til dels svært mye høyere i år enn i fjor, bidrar det lave overhengen til at veksten i lønn per normalårsverk likevel kan bli nærmere 1 prosentpoeng lavere enn i fjor. I år er det imidlertid 2 færre arbeidsdager enn i fjor. For månedslønne trekker det isolert sett i retning av at lønnsveksten blir 0,9 prosentpoeng høyere regnet per timeverk enn regnet per normalårsverk. Økt sykefravær trekker i samme retning. For arbeidsgiverne påløper det i tillegg en ekstra kostnadsvekst i år, knyttet til den avtalebestemte utvidelsen av ferien med 2 dager i 2001.

Driftsregnskapet overfor utlandet viste ett overskudd på 79 milliarder kroner i første halvår i år, mot 47 milliarder kroner for hele fjoråret. I forhold til første halvår i fjor gikk overskuddet opp med nesten 74 milliarder kroner. Mesteparten av denne økningen har sitt motstykke i høyere verdi på eksporten av olje- og naturgass. Oppgangen i verdien av denne delen av eksporten på 67 milliarder kroner kan nesten i sin helhet føres tilbake til den sterke økningen i prisene. Til tross for en betydelig økning i Norges nettofordringer på utlandet gjennom det siste året, gikk underskuddet på rente- og stønadsbalansen moderat opp i perioden.

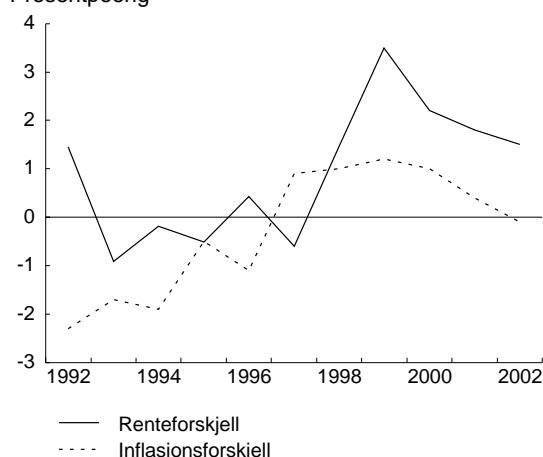
Utsiktene for de nærmeste årene

Konjunkturoppgang i utlandet

Som omtalt foran, ligger det an til økt vekst i produksjon og etterspørsel hos Norges handelspartnere i 2000. Dette gir en antatt vekst i markedene for tradisjonelle norske eksportvarer på om lag 7 prosent. Også for neste år er vekstanslagene høye selv om en da forventer lavere vekst i USA. Våre anslag for markedsveksten i utlandet er derfor i tråd med hva vi antok i forrige konjunkturrapport. I 2002 venter vi en noe mer avdempet vekst hos handelspartnerne. Sammen med litt lavere inflasjon enn dagens nivå, regner vi derfor med at rentene i utlandet ikke øker vesentlig.

Internasjonale råvarepriser har økt en god del siden bunnen ble nådd i forbindelse med Asia-krisen for halvannet år siden. Prisene på en rekke viktige eksportvarer for Norge (i tillegg til oljeprisen) har økt be-

Rente- og inflasjonsforskjell mellom norske kroner og ECU/euro. 1992-2002. Anslag for 2000-2002
Prosentpoeng

Kilder: Norges Bank og Statistisk sentralbyrå.

tydelig. I noen grad er dette en konjunktorell gjeninnhenting etter de lave prisene i 1998.

Pengepolitikken og anslag på valutakurser

Den importveide kronkursen svekket seg betydelig i første halvår i år, men har endret seg lite de siste månedene. Det er først og fremst utviklingen i kronens verdi mot amerikanske dollar som langt på vei forklarer dette forløpet, idet kronkursen overfor euro har vært mer stabil. I tråd med typiske antakelser om kursutviklingen, legger vi til grunn at dollar og pund vil svekkes overfor euro fremover. Imidlertid regner vi nå med at dette vil ta lenger tid enn vi forutsatte tidligere. Fra dagens nivå regner vi med en forholdsvis jevn svekkelse av dollaren til knapt 1,10 mot euro åtte kvartaler frem i tid. Den norske kronens verdi overfor euro regner vi med vil holde seg rundt 8,25 fra og med neste år. Den importveide kronkursen vil med disse forutsetningene svekkes med 2,5 prosent fra 1999 til 2000 på årsbasis og deretter styrke seg (appresiere) med om lag en prosent både i 2001 og 2002.

Svekkelsen av den importveide kronkursen har bidratt til at importprisene i norske kroner har steget mye hittil i år. På årsbasis regner vi nå med at prisene på tradisjonelle importvarer vil øke med nærmere 5 prosent. En må tilbake til 1980-tallet for å finne så høy importprisvekst. Forklaringen på denne prisveksten er imidlertid ikke bare svekkelsen av den importveide kronkursen, men også klart høyere priser på verdensmarkedet etter en periode med svært lave priser i 1998 og begynnelsen av 1999. Den sterke økningen i prisen på råolje har nesten ingen direkte effekt på prisindeksen for tradisjonelle importvarer. Økte oljepriser påvirker imidlertid produksjonskostnadene hos utenlandske produsenter, og virker derigjennom til å øke prisene på norske importvarer regnet i utenlandsk valuta. I tiden fremover regner vi, i tråd med OECDs siste prognose, med at prisveksten i utlandet vil stabilisere seg på et noe lavere nivå enn i

Makroøkonomiske hovedstørrelser 1999-2002. Regnskap og prognoser

Prosentvis endring fra året før der ikke annet framgår

	Regnskap 1999	Prognoser							
		2000			2001			2002	
		SSB	FIN	NB	SSB	FIN	NB	SSB	NB
Realøkonomi									
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	2,4	3,0	2,9	3	1,7	3,0	2	1,6	2 1/2
Konsum i offentlig forvaltning	2,7	2,0	1,9	2 1/4	1,8	1,7	2	1,9	2
Bruttoinvesteringer i fast kapital	-5,6	-2,3	-6,3	-4 1/2	-2,2	-2,5	-2 1/2	2,7	1
Oljevirkosomhet	-12,6	-23,9	-23,5	-23	-10,8	-17,6	-15	8,3	-3
Fastlands-Norge	-2,1	4,0	1,5	2	1,3	1,3	1	1,6	2
Bedrifter	-3,3	2,5	0,3	1/4	0,4	1,1	-3/4	1,3	1 1/4
Bolig	-2,2	12,8	5,4	9	10,6	8,9	5	3,5	4 1/2
Offentlig forvaltning	1,3	1,7	1,8	1 3/4	-3,9	-3,9	2	0,5	1 3/4
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ¹	1,6	3,0	..	2 1/2	1,7	..	1 3/4	1,6	2 1/4
Lagerendring ²	-1,3	0,2	0,0	..	0,0	-0,1	..	0,0	..
Eksport	1,7	3,6	7,2	5 1/2	4,8	6,1	5	3,0	3 1/4
Råolje og naturgass	-0,1	6,7	13,1	9 1/2	4,1	7,5	7	2,0	2 3/4
Tradisjonelle varer	2,6	4,9	5,4	4	5,5	4,8	4 1/4	4,2	3 3/4
Import	-3,1	1,0	0,7	1/2	3,4	2,9	1 1/4	4,2	3 3/4
Tradisjonelle varer	-2,0	4,0	2,6	1 1/2	5,9	3,8	1 1/4	4,6	3 3/4
Bruttonasjonalprodukt	0,9	2,7	3,1	3	1,5	2,8	2 1/2	1,5	1 3/4
Fastlands-Norge	0,8	2,0	1,8	1 3/4	1,2	1,9	1 1/2	1,6	1 1/2
Arbeidsmarked									
Sysselsatte personer	0,7	0,7	0,3	1/4	0,7	0,6	1/2	0,8	1/2
Arbeidsledighetsrate (nivå)	3,2	3,3	3,6	3 1/2	3,3	3,6	3 1/2	3,2	3 1/2
Priser og lønninger									
Lønn per normalsårsverk	5,2	4,5	3 3/4	4 1/4	4,0	..	3 3/4	3,5	4 1/4
Konsumprisindeksen	2,3	3,0	2,6	3	2,2	2,3 ³	2 1/2	1,8	2 1/2
Eksportpris tradisjonelle varer	0,1	11,3	4,1	6	-1,2	1,8	2	-1,2	1 1/2
Importpris tradisjonelle varer	-2,3	4,8	1,8	3	0,1	1,0	1 3/4	-1,2	1 1/2
Realpris, bolig	7,5	13,5	..	6 3/4	4,9	..	1 1/2	2,7	3 1/2
Utenriksøkonomi									
Driftsbalansen, mrd. kroner	46,9	168,8	152,7	170	164,8	119,5	170	151,4	140
Driftsbalansen i prosent av BNP	3,9	12,3	11,4	13	11,8	8,9	12	10,6	10
MEMO:									
Husholdningenes sparerate (nivå)	6,8	6,3	6,9	6	6,7	6,3	5 3/4	7,9	6 1/4
Pengemarkedsrente (nivå)	6,4	6,6	6,4	6,6	7,1	6,2	6,8	6,8	6,3
Gjennomsnittlig lånerente (nivå) ⁴	8,4	8,1	9,1	8,7	..
Råoljepris i kroner (nivå) ⁵	141	231	190	220	193	145	190	168	160
Internasjonal markedsvekst	5,4	7	6,5	6,0	..
Importveid kronekurs (44 land) ⁶	-1,2	2,5	..	1,7	-0,8	..	-0,3	-1,2	0,0

1 Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i fast kapital i Fastlands-Norge.

2 Endring i lagerendring i prosent av BNP.

3 Konsumdeflatoren.

4 Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner.

5 Gjennomsnittlig spotpris Brent Blend

6 Positivt fortegn innebærer depresiering.

Kilder: Statistisk sentralbyrå (SSB), Finansdepartementet, Revidert nasjonalbudsjett 2000 (FIN), Norges Bank, Penger og kreditt 2000/2 (NB).

den senere tid, og at prisveksten på industrivarer i utlandet vil bli om lag 1 prosent årlig. Hvis våre forutsetninger om valutakursutviklingen slår til, vil dermed prisveksten på tradisjonelle importvarer meget snart stoppe opp regnet i norske kroner, og importprisene kan falle svakt utover i 2001 og 2002.

Pengemarkedsrenten i Norge har økt betydelig gjennom inneværende år og ligger nå over 7 prosent. Dette er nærmere 2 1/2 prosentpoeng over tilsvarende rente i euroområdet, mens inflasjonsforskjellen er om lag ett prosentpoeng. Vi regner med at renten i

euroområdet øker til noe over 5 prosent fra kommende årsskifte, for deretter å holde seg på dette nivået. Videre legger vi til grunn at den norske pengemarkedsrenten vil holde seg rundt 7 1/4 prosent gjennom mesteparten av neste år, for deretter gradvis å gå ned med 1/2 prosentpoeng. Dette tilsier at husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner i begynnelsen av 2001 vil komme opp mot det nivået de var på ved årsskiftet 1998/99.

De pengemarkedsrentene som er lagt til grunn for våre beregninger, sammen med anslagene på

inflasjonsforskjeller mellom Norge og euro-området samt de valutakursanslag som det er redegjort for over, er ikke helt forenlig med de sammenhengene som er bygd inn i KVARTS-modellen. En slavisk bruk av modellen ville f.eks. tilsa at den norske pengemarkedsrenten skulle ha vært nærmere ett prosentpoeng lavere enn vi har forutsatt for 2001. Dette kan innebære at kronens verdi overfor euro vil kunne holde seg ganske sterk og kanskje styrke seg ytterligere i tiden fremover, i motsetning til hva våre anslag bygger på.

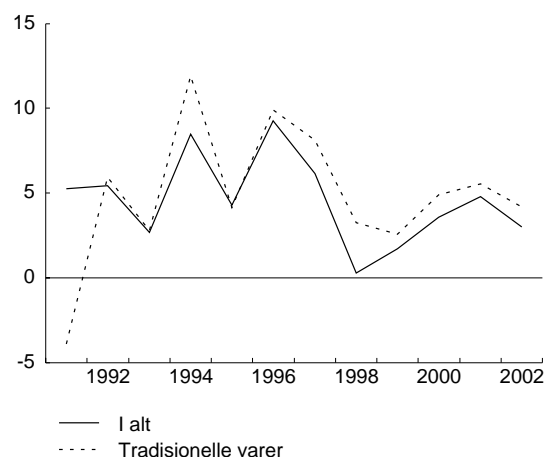
En indikator på stramheten i dagens pengepolitikk er den realrente etter skatt som husholdningene i gjennomsnitt har på sine lån i private finansinstitusjoner. Brukes den løpende inflasjon som uttrykk for forventet inflasjon, var denne realrenten på vel 2,5 prosent i første halvår i år. Med de renteøkninger vi har observert så langt i tredje kvartal og forventer i fjerde kvartal, vil realrenten etter skatt bli om lag 3 prosent i andre halvår og økende til nesten 4,5 prosent ifølge våre anslag i første halvår neste år. Siden våre anslag gir en gradvis nedgang i inflasjonen gjennom neste år, har vi lagt til grunn at også pengemarkedsrenten synker nominelt slik at realrenten forblir om lag konstant på 4,5 prosent i 2001 og 2002. Slik KVARTS beskriver norsk økonomis virkemåte vil dette bidra til en betydelig økning i husholdningenes sparerate i tiden fremover og følgelig en lavere vekst i husholdningenes etterspørsel enn det inntektsveksten isolert sett tilsier.

Om lag konjunkturnøytral finanspolitikk

Forutsetningene om veksten i offentlig kjøp av varer og tjenester er i tråd med anslagene i Revidert Nasjonalbudsjett 2000 og er ikke endret nevneverdig i forhold til vår forrige rapport. Konsumveksten i offentlig forvaltning anslås til knapt 2 prosent per år både i 2000 og 2001. Investeringene øker svakt i år for å falle med om lag 4 prosent neste år. Anslagene for 2002 er basert på en videreføring av konsumveksten i 2001, mens investeringsnivået er uendret.

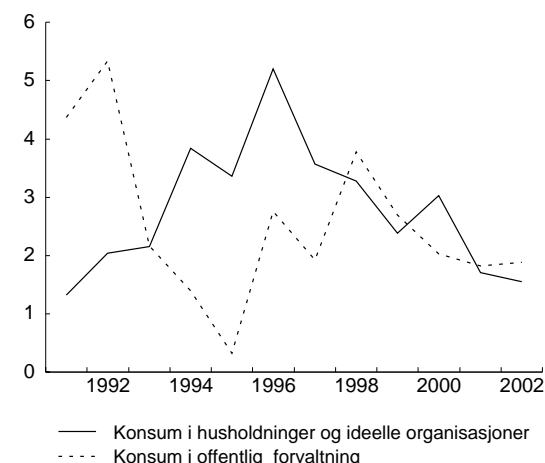
Vi har kun lagt til grunn en generell inflasjonsjustering av skatte- og avgiftssatser i 2001 og 2002, til tross for at det nå synes klart at det vil bli innført moms på flere tjenester samt at satsene på en rekke særavgifter vil bli redusert. Det er antatt at rammen for dette vil være en noenlunde balansert budsjettendring. Den forventede avgiftsomleggingen er såpass omfattende at vi finner det lite hensiktsmessig å gjette på hva politikken blir. Omleggingen vil imidlertid kunne påvirke prisveksten og særlig relative priser betydelig i 2001. Det er imidlertid ikke grunn til å tro at inflasjonen på mer varig basis vil bli særlig påvirket av avgiftsomleggingen. Når vi derfor legger til grunn inflasjonsjustering av volumavgifter og subsidier neste år, i tråd med hva vi normalt gjør, kan vår beregning bli en dårlig prognose for inflasjonen i 2001. På den annen side gir vår prognose likevel et inntrykk av de underliggende vekst- og inflasjonsimpulsene. Vi vil

Eksport Prosentvis vekst

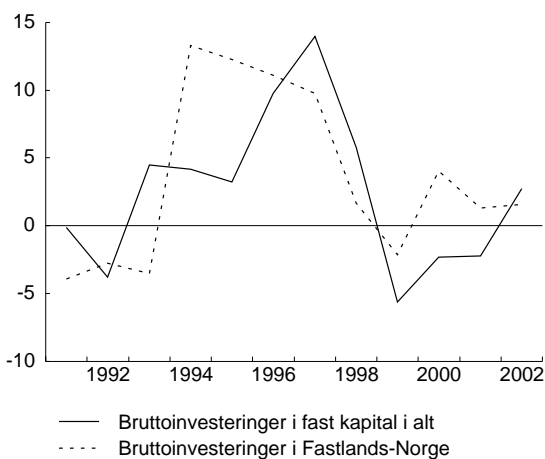
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Konsum Prosentvis vekst

Kilde: Statistisk sentralbyrå

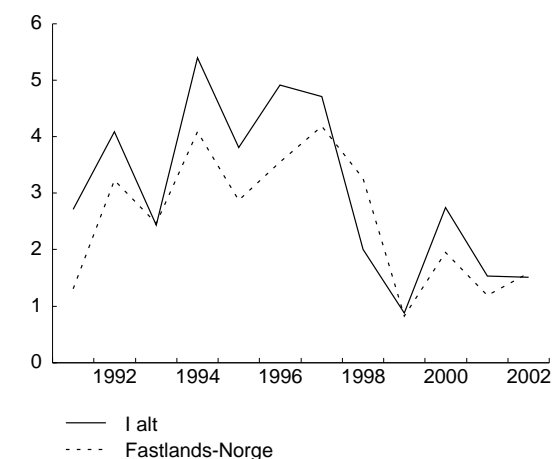
Bruttoinvesteringer Prosentvis vekst

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Bruttonasjonalprodukt

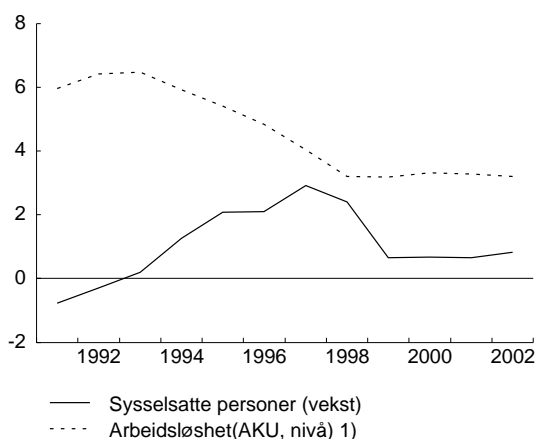
Prosentvis vekst

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Arbeidsmarked

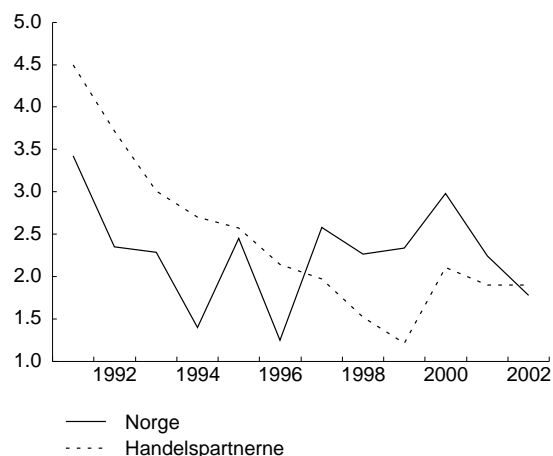
Prosent

1) Justert for brudd fra og med 1996.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Konsumprisvekst

Prosentvis vekst

Kilde: Statistisk sentralbyrå

innarbeide avgiftsendringene i vår desember-rapport, når disse er vedtatt av Stortinget.

Nye impulser fra petroleumsvirksomheten fremover?

I tråd med tidligere anslag, legger vi til grunn en betydelig investeringsnedgang i petroleumsvirksomheten fra 1999 til 2000. På årsbasis anslås nedgangen til 24 prosent. Dette er i store trekk i tråd med bedriftenes egne anslag. For neste år regner vi med en fortsatt nedgang i investeringene, men ikke i samme skala som for inneværende år. Vi anslår nå nedgangen i petroleumsinvesteringene neste år til 11 prosent, mens vi for 2002 antar at investeringsnivået nesten er tilbake til nivået i 2000. Den sterke økningen i oljeprisene gjør at en lett kan tenke seg en mindre nedgang i investeringene neste år enn vi nå legger til grunn. Siden midten av 1980-tallet har en ved flere anledninger kunnet observere en tidsforskyvning mellom oljepris og oljeinvesteringer på 2-3 år. Ved kommende årsskifte er det to år siden oljeprisen passerte et bunnpunkt.

Våre anslag på veksten i olje- og gassproduksjonen er nedjustert i forhold til tidligere. Reduksjonen er størst for oljeproduksjonen. For inneværende år regner vi med både olje- og gassproduksjonen øker med om lag 6 prosent i volum. Gassproduksjonen er antatt å øke vesentlig mer i 2001, mens oljeproduksjonen da øker klart mindre enn i år.

Oljeprisen har i perioder ligget over 30 dollar per fat i år, men forventes å falle gradvis til 24 dollar i gjennomsnitt neste år og 22 dollar per fat i 2002. Sammen med en antakelse om svakere dollar, betyr dette at oljeprisen i norske kroner synker til knapt 170 kroner per fat i 2002 fra dagens nivå på om lag 300 kroner.

Husholdningenes inntekter og etterspørsel

Veksten i husholdningenes realdisponible inntekter kan bli vel 3 prosent i 2000. Konsumveksten anslås til å bli om lag den samme, og husholdningenes spare-rate vil dermed holde seg stabil og på et relativt høyt nivå. Så langt i 2000 har boliginvesteringene økt betydelig sammenliknet med året før, selv om foreløpige og usikre anslag for andre kvartal i år tyder på en sesongjustert nedgang fra første kvartal. Den sterke veksten i prisene på bruktboliger har gjort det gunstiger å bygge nye boliger. Sammen med en høy vekst i husholdningenes inntekter og lav arbeidsledighet, gjør dette at husholdningene antakelig vil øke sin etterspørsel etter nye boliger til tross for høyere lånerenter og økende realrente etter skatt. Vi legger derfor til grunn at veksten i boliginvesteringene vil fortsette i tiden fremover, selv om rentene i Norge skulle øke noe mer. Først utover i 2002 ser vi for oss at veksten vil flate ut.

Veksten i husholdningenes konsum antas derimot å bli mer moderat de nærmeste par årene enn hva den

ser ut til å ville bli i 2000. Hovedgrunnen til dette er høyere realrenter og lavere vekst i husholdningenes formue, primært som følge av lavere vekst i boligprisene. Veksten i husholdningenes realdisponible inntekt antas å ville bli i området 2-2,5 prosent i nærmeste to årene, slik at spareraten vil øke noe i tiden fremover, og særlig i 2002. Bak inntektsutviklingen ligger en relativt stabil vekst i husholdningenes lønnsinntekter, en antatt lavere vekst i stønadene til husholdningene enn den sterke veksten i 2000, samt økte renteutgifter pga. høyere rentesatser. Den mer moderate veksten i boligprisene som forventes fremover, sammen med en antakelse om uendrede reelle aksjekurser, bidrar til at husholdningenes (omvurderte) formue vokser noe mindre fremover selv om den finansielle sparingen holder seg oppe. Dette, sammen med økt realrente etter skatt, trekker konsumveksten ned i forhold til inntektsveksten.

Stabile fastlandsinvesteringer

Foreløpige og usikre anslag for 2. kvartal i år viser at investeringene i fastlandsøkonomien har tatt seg noe opp fra det lave nivået i første halvår 1999. Vi legger imidlertid ikke til grunn at dette vil fortsette og antar at investeringene i Fastlands-Norge vil holde seg ganske stabile i de nærmeste par årene. Boliginvesteringene vil bidra til vekst i fastlandsinvesteringene, men investeringene i offentlig forvaltning antas å ville synke i tiden fremover fra et historisk høyt nivå. Det er ingen tegn som tyder på et omslag oppover i industriinvesteringene samlet sett, selv om god lønnsomhet i prosessindustrien kan bidra til en oppgang i disse investeringene fremover. Innenfor en del tjenesteytende virksomhet øker investeringene, men en moderat vekst i fastlandsøkonomien fremover tilsier at vi neppe står overfor et nytt oppsving av betydning. Vi legger ikke til grunn at det økte rentenivået i Norge vil påvirke bedriftenes investeringer i særlig grad.

Moderat vekst i fastlandsøkonomien

BNP-veksten for Fastlands-Norge ser nå ut til å ville bli om lag 2 prosent fra 1999 til 2000. Industriproduksjonen faller noe, mens produksjonen i tjenesteyting og kraftforsyning øker. Den sterke veksten i kraftforsyning pga. mye nedbør kan alene bidra med 0,3 prosentpoeng til den samlede veksten i år. Med normale nedbørsforhold vil produksjonen i kraftforsyning synke noe neste år. Justert for disse forholdene kan veksten i fastlandsøkonomien anslås til en kvart prosent lavere i 2001 enn i år. Bruttoproduktet i industrien har falt fra en topp for to år siden og forventes å falle noe mer gjennom 2000 og inn i neste år. Det antatte omsvinget i oljeinvesteringene og veksten i eksporten vil kunne bidra til at fallet i industriproduksjonen stopper opp neste år, men vi venter ingen sterk vekst deretter.

Så langt i år har det vært en klar oppgang i produksjonen i tjenesteytende næringer. Med en beregnet

moderat konsum- og investeringsvekst fremover, venter vi imidlertid ingen sterk vekst i disse næringene neste år. Et stramt arbeidsmarkedet sammen med utvidet ferie vil begrense veksten i utførte timeverk neste år. Dette vil særlig påvirke vekstpotensialet for arbeidsintensive bedrifter som er ganske typiske i mange tjenesteytende næringer. Oppgangen i boligbyggingen vil bidra til ny vekst i byggesektoren fremover, etter at aktiviteten i bygge- og anleggssektoren har sunket siden 1998.

Produksjonen i offentlig forvaltning følger i stor grad av utviklingen i timeverkene. Vi har antatt en vekst i timeverkene på i gjennomsnitt 1,5 prosent årlig i tiden fremover. Sammen med en antatt produktivitetsvekst på en halv prosent, beregnes dermed bruttoproduktet i offentlig forvaltning å vokse med om lag 2 prosent årlig de neste par årene.

Fortsatt stramt arbeidsmarked

Ifølge AKU økte ledigheten rundt siste årsskifte, men har siden sunket igjen. Den underliggende utviklingen gjennom de siste par årene er nå mer på linje med tallene for antall registrerte ledige (inkl. tiltak). De sistnevnte tallene viser en svak tendens til økning. Det er fortsatt en meget stor tilgang på ledige stillinger og beholdningen av ledige stillinger holder seg på et meget høyt nivå. Vi forventer en vekst i sysselsettingen i inneværende år på 0,7 prosent, mens det ikke forventes noen vekst i antall utførte timeverk. Neste år regner vi med at timeverkene kan gå noe ned, mens antall sysselsatte personer går opp. To dager lengre ferie både neste år og i 2002 gjør at sysselsettingen vokser om lag på linje med arbeidsstyrken, til tross for en svak nedgang i utførte timeverk. Vi forventer derfor ingen særlig endring i arbeidsløsheten i forhold til dagens nivå i de nærmeste to årene. Dette innebærer at nivået på ledigheten vil holde seg omlag uendret fra 1998 til 2002. I en slik situasjon er norsk økonomi sårbar overfor positive etterspørselsimpulser som ytterligere øker etterspørselen etter arbeidskraft i forhold til den utviklingen som her beskrives. Likeledes vil nye reformer som bidrar til å trekke tilbudet av arbeidskraft ned, forsterke presset i arbeidsmarkedet.

Sterkere krone gir avtakende prisvekst

Konsumprisveksten ser nå ut til å bli om lag 3 prosent i inneværende år, den høyeste siden 1991. Ved siden av innenlandske kostnadsimpulser, er økte oljepriser og en svekket kronkurs overfor land vi importerer fra, viktige faktorer bak denne utviklingen. Som omtalt innledningsvis, legger vi til grunn at oljeprisen i dollar vil synke betydelig de neste to årene (til 22 dollar per fat i 2002) og at den importveide kronkursen vil styrke seg med om lag en prosent hvert år fremover til et nivå som om lag tilsvare nivået i 1999. Sammen med en moderat prisutvikling på råvarer og fortsatt lav inflasjon internasjonalt, bidrar dette til at importprisene på tradisjonelle varer etter hvert vil begynne å falle svakt, etter en antatt økning

på nesten 5 prosent i 2000. Disse antakelsene er noe av bakgrunnen for at vårt anslag for konsumprisveksten synker til i underkant av 2 prosent gjennom de to kommende årene, dvs. vel ett prosentpoeng lavere enn inneværende års prisvekst. Dersom den importveide kronekursen ikke styrker seg slik vi har antatt, vil konsumprisveksten bli knapt 2,5 prosent i de to neste årene. Skulle oljeprisen heller ikke falle, vil anslaget på prisveksten øke enda noen tiendeler hvert år.

I tillegg til virkningene av lavere importprisvekst, kommer også en beregnet lavere vekst i lønnskostnader per produsert enhet. Timelønnsveksten vil neppe endre seg mye fra 1999 til 2001, men lønnsveksten per normalårsverk vil gå noe ned. Forskjellen i utviklingen mellom disse to størrelsene har sammenheng med økningen i ferie. I tillegg legger vi til grunn at produktivitetsveksten vil øke i tiden fremover. Dette bidrar til å holde prisveksten nede. Som omtalt foran, har vi ikke lagt inn noen endringer i avgifter og subsidier utover normal inflasjonsjustering av volumsatser.

Lønnsoppgjøret i 2000 innebar at partene også avtalte sentrale tillegg våren 2001, slik at det da ikke blir sentrale forhandlinger. I en rekke sektorer hvor lønnsglidningen tradisjonelt er liten, f.eks. i offentlig sektor, kan en derfor allerede på nåværende tidspunkt ha en god formening om lønnsveksten neste år. I industri-

en hvor betydningen av lokale tillegg er stort og til dels helt dominerende for brede grupper av ansatte, kan økt lønnsomhet pga. høye produktpriser tenkes å ville føre til høyere lønnsglidning enn hva som ble lagt til grunn ved vårens oppgjør. Det stramme arbeidsmarkedet trekker også i retning av høy lønnsglidning i enkelte næringer. Med en lavere prisvekst fremover vil imidlertid reallønnsveksten fortsatt bli høy, og en antatt appresiering av kronen vil kunne begrense bedriftene vilje til å gi store lokale tillegg i 2001.

Enorme overskudd i utenriksøkonomien

Driftsbalansen overfor utlandet kan i år komme til å vise et overskudd på 170 mrd. kroner eller vel 12 prosent av nominelt BNP. Skulle dagens oljepriser på over 30 dollar per fat holde seg ut året, vil overskuddet kunne bli rundt 200 mrd. kroner. For neste år vil antakelsen om lavere oljepriser bidra til å redusere overskuddet noe, selv om økt utvinning delvis motvirker dette. Forutsetningen om en styrking av den importveide kronekursen bidrar til å holde veksten i importverdien nede og i noen grad også verdien av eksporten. En nedgang i underskuddet på rente- og stønadsbalansen vil bidra til å øke overskuddet på driftsbalansen. Med en antatt svakere dollar vil omvurdering av finansielle beholdninger bidra til at nettofordringene overfor utlandet kan øke mer neste år enn i inneværende år, til tross for lavere overskudd på driftsbalansen.

Virkninger av økt offentlig ressursbruk, en partiell beregning

Våre prognoser er i betydelig grad avhengige av hva som forutsettes om den økonomiske politikken. Vi har lagt til grunn en konjunkturmessig nøytral finanspolitikk. Med utgangspunkt i utsiktene til et fortsatt stramt arbeidsmarked, vil økt etterspørsel i forhold til det vi har lagt til grunn, i større grad enn ellers gi seg utslag i lønns- og prisutviklingen. I beregningene vi her skal presentere ser vi på konsekvensene av å øke veksten i offentlig ressursbruk tilsvarende 5 milliarder 2001-kroner hvert år. I den første beregningen lar vi hele etterspørselsøkningen komme i form av økt kommunal sysselsetting, mens vi i den andre øker kommunale investeringer i maskiner og utstyr.

I praksis vil en slik rendyrket økning i enten sysselsetting eller investeringer ikke la seg gjennomføre. Økt sysselsetting vil måtte trekke med seg økte investeringer, og økte investeringer vil kreve økt bemanning for å kunne nyttiggjøres.

For å få frem noen mer langsiktige konsekvenser av en slik politikkomlegging har vi valgt å gjøre beregningene over en 5 årsperiode. Det er i beregningene ingen tilbakevirkninger til økonomien gjennom endret produktivitet, redusert sykefravær eller antall trygdede som følge av den økte offentlige ressursbruken. Det forutsettes videre at overflyttingen av arbeidskraft mellom næringer ikke støter på absolutte skranke i tilgangen på arbeidskraft.

Kvalitativt er tiltakene svært like. Den økte offentlige ressursbruken bidrar til økt aktivitetsnivå samlet sett, større press i arbeidsmarkedet, høyere lønns- og prisvekst og dårligere utenriksøkonomi. Redusert kostnadsmessig konkurransevne bidrar til lavere aktivitet i konkurranseutsatte sektorer. Kvantitativt er det imidlertid store forskjeller. Ved å øke investeringene kanaliseres en stor del av den økte etterspørselen rett til utlandet, slik at pressvirkningen på norsk økonomi blir betydelig mindre. Etter 5 år vil lønningene ifølge beregningene ligge 16,7 prosent høyere når en øker sysselsettingen og 2,0 prosent høyere når en øker investeringene.

Disse virkningene er meget følsomme overfor nivået på arbeidsledighet i referansebanen, som her er om lag 3,2 prosent i hele perioden. Hvis ledigheten er noe lavere, vil lønnseffektene kunne bli vesentlig større. Det må videre understrekes at beregningen er gjort under forutsetning om at tilliten til norske kroner ikke endres og at Norges Bank ikke forsøker å motvirke de ekspansive effektene gjennom en mer kontraktiv pengepolitikk. De nominelle norske rentene og valutakursene er derfor forutsatt uforandret i forhold til referansebanen. Virkningene fra penge- og valutamarkedene kan imidlertid tenkes å bli meget store, men vi tar ikke opp disse problemstillingene her.

Virkninger av en årlig volumøkning av offentlig konsum (kommunal sysselsetting) tilsvarende 5 mrd. 2001-kroner

Prosent av nivået i referansebanen der ikke annet fremgår

	2001	2002	2003	2004	2005
Offentlig konsum	1,8	3,5	5,2	6,9	8,5
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	0,5	1,8	3,8	6,2	9,6
Private investeringer i Fastlands-Norge	0,5	2,8	6,9	11,6	18,0
Eksport av tradisjonelle varer	0,0	-0,3	-0,8	-1,8	-3,2
Import	0,3	1,4	3,2	5,4	8,4
BNP Fastlands-Norge	0,7	1,7	3,1	4,6	6,3
Ledighetsrate, nivå i prosentpoeng	-0,6	-0,9	-1,3	-1,4	-1,7
Arbeidsstyrke	0,4	1,2	2,1	3,2	4,1
Lønn	0,8	2,7	5,0	10,2	16,7
Konsumprisindeksen	0,1	0,3	0,7	1,5	2,8
Driftsbalanse med utlandet, nivå i mrd. kr.	-1,6	-6,7	-16,1	-27,9	-45,4

Virkninger av en årlig volumøkning av offentlige investeringer (kommunale investeringer i maskiner og utstyr) tilsvarende 5 mrd. 2001-kroner

Prosent av nivået i referansebanen der ikke annet fremgår

	2001	2002	2003	2004	2005
Offentlig konsum	0,1	0,3	0,7	1,1	1,7
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	0,1	0,3	0,7	1,1	1,7
Private investeringer i Fastlands-Norge	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Eksport av tradisjonelle varer	0,0	-0,1	-0,2	-0,4	-0,6
Import	0,8	1,7	2,8	3,9	4,9
BNP Fastlands-Norge	0,3	0,7	1,1	1,7	2,2
Ledighetsrate, nivå i prosentpoeng	-0,1	-0,2	-0,2	-0,3	-0,4
Arbeidsstyrke	0,0	0,1	0,3	0,5	0,6
Lønn	0,1	0,3	0,7	1,3	2,0
Konsumprisindeksen	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3
Driftsbalanse med utlandet, nivå i mrd. kr.	-3,6	-8,0	-13,8	-21,2	-27,1